

РАХУНКОВА ПАЛАТА

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Рахункової палати
від 19.03.2019 № 6-3

ЗВІТ **про результати аудиту ефективності використання коштів** **державного бюджету на виконання Державної цільової** **економічної програми енергоефективності і розвитку** **сфери виробництва енергоносіїв з відновлювальних** **джерел енергії та альтернативних видів палива** **на 2010–2020 роки**

Київ 2019

ЗМІСТ

ПРЕАМБУЛА	3
ВСТУП	4
1. АНАЛІЗ СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ	5
2. СТАН ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ (ПРОПОЗИЦІЙ) РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ	9
3. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ У 2016–2018 РОКАХ	10
3.1. Аналіз стану планування видатків та напрямів використання бюджетних коштів	10
3.2. Оцінка стану та результати виконання показників паспортів бюджетної програми за КПКВК 2754060	14
4. СТАН ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ДЕРЖАВНОЮ ПРОГРАМОЮ НА 2016–2018 РОКИ	18
4.1. Стан відшкодування частини суми кредиту позичальникам	18
4.2. Оцінка стану дотримання вимог порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на виконання заходів Державної програми, та контроль за його виконанням	22
4.3. Оцінка стану здійснення контролю за використанням бюджетних коштів	24
5. ФОНД ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ: УТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ	27
6. ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ, ВИЗНАЧЕНИХ ДЕРЖАВНОЮ ПРОГРАМОЮ, ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЇЇ ВИКОНАННЯ	30
ВИСНОВКИ.....	33
ПРОПОЗИЦІЇ.....	36
Додатки.....	39

ПРЕАМБУЛА

Підстава проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): стаття 98 Конституції України, статті 26, 110 Бюджетного кодексу України від 08.07.2010 № 2456; статті 4, 7, 31 Закону України від 02.07.2015 № 576 „Про Рахункову палату”, План роботи Рахункової палати на 2019 рік, доручення члена Рахункової палати для виконання повноважень члена Рахункової палати та забезпечення здійснення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту) від 05.11.2018 № 16-4.

Мета заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): встановлення фактичного стану планування, надання оцінки законності, результативності і продуктивності використання коштів державного бюджету у 2016–2018 роках на виконання завдань і заходів, визначених Державною цільовою економічною програмою енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2020 роки (далі – Державна програма), своєчасності і повноти прийняття управлінських рішень; оцінка стану внутрішнього контролю за використанням бюджетних коштів та соціально-економічних наслідків виконання Державної програми.

Предмет заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):

– нормативно-правові, організаційно-розпорядчі, бухгалтерські, фінансові, статистичні та інші документи, пов’язані із забезпеченням виконання Державної програми;

– планування та використання коштів державного бюджету у 2016–2018 роках за бюджетною програмою за КПКВК 2754060 „Реалізація Державної цільової економічної програми енергоефективності” (далі – КПКВК 2754060);

– забезпечення контролю органами виконавчої влади за цільовим і ефективним використанням коштів за бюджетною програмою за КПКВК 2754060;

– інформаційні бази даних, статистична, аналітична та інша звітність об’єктів аудиту, дані розрахунків за бюджетною програмою за КПКВК 2754060, матеріали перевірок, інші показники роботи за напрямками діяльності об’єктів аудиту; інші джерела інформації з питань теми аудиту.

Об’єкти заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон) – головний розпорядник; Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України (далі – Держенергоефективності) – відповідальний виконавець.

Направлення запитів з питань заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): Державній службі статистики України (далі – Держстат); Міністерству економічного розвитку і торгівлі України (далі – Мінекономрозвитку).

Критерії оцінки, які використовуються під час заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту):

законність – відповідність управлінських рішень і організаційно-розпорядчих документів, прийнятих органами виконавчої влади, вимогам чинного законодавства, вплив змін, внесених до нормативно-правових актів, що регламентують використання коштів за бюджетною програмою за КПКВК 2754060;

результативність – ступінь відповідності фактичних результатів реалізації Державної програми очікуваним показникам;

продуктивність – співвідношення використаних коштів державного бюджету на забезпечення завдань і заходів, визначених Державною програмою, з отриманими результатами;

соціально-економічні наслідки виконання Державної програми – вплив впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредиту, залученого для придбання котлів з використанням будь-якого виду палива, енергоефективного обладнання та/або матеріалів, на рівень заохочення населення та об'єднань співвласників багатоквартирних будинків, житлово-будівельних кооперативів, доступність отримання такого відшкодування.

Початкові обмеження щодо проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): 2016–2018 роки.

Методи проведення заходу державного зовнішнього фінансового контролю (аудиту): збір і опрацювання нормативно-правових актів, організаційно-розпорядчих, інших документів, звітних даних щодо планування та використання коштів державного бюджету на виконання Державної програми; здійснення вибірки, аналіз первинних документів та фінансової звітності; зіставлення, порівняння планових та фактичних показників; опрацювання інформації, одержаної на запити Рахункової палати; ознайомлення, опитування, вивчення документів, інших матеріалів, їх порівняння; опрацювання матеріалів засобів масової інформації.

ВСТУП

У сучасних умовах розвитку економіки України питання енергозбереження та енергоефективності є надзвичайно важливим для енергетичної незалежності та безпеки держави.

Заходи з енергозбереження – діяльність, спрямована на раціональне використання та економне витрачання первинної та перетвореної енергії, природних енергетичних ресурсів у національному господарстві, які сприяють зменшенню залежності країни від імпортованих енергоресурсів, собівартості продукції, а також витрат населення на оплату житлово-комунальних послуг.

Незадовільний технічний стан переважної більшості існуючих будівель та енергетичних систем є однією з причин неефективного використання енергоресурсів населенням. На сьогодні у житловому секторі середній

показник споживання енергії в 2–3 рази вище, ніж у країнах Європейського Союзу (далі – ЄС). На опалення одного квадратного метра квартири за рік витрачається 220 кіловат енергії (для порівняння: у Польщі цей показник становить 80 кіловат, Німеччині – 50).

За даними Держстату, у структурі витрат домогосподарств плата за житло, комунальні продукти та послуги (з урахуванням суми безготівкових пільг та субсидій) у 2016 році становила 16 відс., у I півріччі 2017 року – 19 відс. на місяць.

Протягом 2016–2017 років понад 45 відс. домогосподарств України потребувало державної допомоги у вигляді субсидій на оплату житлово-комунальних послуг, тоді як у більшості країн ЄС цей показник не перевищував 10 відсотків.

На вирішення цих проблем у країні і спрямована, зокрема, Державна програма.

Аудитом встановлено, що загалом у 2016–2018 роках із державного бюджету на зазначені цілі спрямовано **2 097,0 млн гривень**.

Разом з тим аудитом виявлено окремі недоліки як в Державній програмі, так і при плануванні та використанні бюджетних коштів під час її виконання.

Слід зазначити, що в Україні потребують вирішення й інші проблеми у цій сфері. Зокрема, залишається невирішеним питання незадовільної енергоефективності переважної частини промислового виробництва, що обумовлює низьку конкурентоздатність вітчизняної продукції та послуг.

Розв'язанню цієї проблеми можуть сприяти такі заходи, як впровадження енергоефективних проектів, спрямованих на скорочення енергоспоживання, а саме: реконструкція мереж і систем постачання, регулювання і облік споживання води, газу, теплової та електричної енергії, модернізація огорожувальних конструкцій та технологій виробничих процесів.

1. АНАЛІЗ СТАНУ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ТА ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ

Правові, економічні, соціальні та екологічні основи енергозбереження для всіх підприємств, об'єднань та організацій, розташованих на території України, а також громадян визначає Закон України від 01.07.1994 № 74 „Про енергозбереження” (далі – Закон № 74).

Згідно зі статтею 3 Закону № 74 основними принципами державної політики у сфері енергозбереження, зокрема, є створення державою економічних і правових умов для заінтересованості в енергозбереженні юридичних та фізичних осіб; створення енергозберігаючої структури матеріального виробництва на основі комплексного вирішення питань економії та енергозбереження з урахуванням екологічних вимог, широкого впровадження новітніх енергозберігаючих технологій; поступовий перехід до

масового застосування приладів обліку та регулювання споживання паливно-енергетичних ресурсів.

Завданням економічного механізму енергозбереження є стимулювання раціонального використання та економії паливно-енергетичних ресурсів, створення виробництва і широкого застосування енергетично ефективних технологічних процесів, обладнання та матеріалів (частина друга статті 10 Закону № 74).

Джерелами фінансування заходів щодо ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів відповідно до статті 12 Закону № 74 є Державний фонд енергозбереження, власні та позикові кошти підприємств, установ і організацій, **Державний бюджет України**, місцеві бюджети, а також інші джерела.

Державне управління у сфері енергозбереження здійснює Кабінет Міністрів України та уповноважений Президентом України центральний орган виконавчої влади (частина друга статті 9 Закону № 74).

Водночас згідно з частинами першою та другою статті 1 Закону України від 17.03.2011 № 3166 „Про центральні органи виконавчої влади” (далі – Закон № 3166) систему центральних органів виконавчої влади становлять міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Міністерства забезпечують формування та реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, інші центральні органи виконавчої влади виконують окремі функції з реалізації державної політики відповідно до вимог частини третьої статті 3 Закону № 3166 (у редакції Закону України від 27.02.2014 № 795 „Про внесення змін до Закону України „Про центральні органи виконавчої влади” щодо приведення його у відповідність із Конституцією України”, що набрав чинності з 02.03.2014); положення про міністерства, інші центральні органи виконавчої влади затверджує Кабінет Міністрів України.

Отже, стаття 9 Закону № 74 не відповідає положенням Закону № 3166 і потребує відповідного правового врегулювання шляхом визначення переліку центральних органів виконавчої влади (далі – ЦОВВ), що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері енергозбереження.

Встановлено, що згідно із Положенням про Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 30.04.2014 № 197 (далі – Положення № 197), **головним органом у системі ЦОВВ, що забезпечує формування державної політики у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, є Мінрегіон.**

ЦОВВ, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Віце-прем'єр-міністра України – Міністра регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства

і який реалізує державну політику у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, відповідно до Положення про Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 676 (далі – Положення № 676), є **Держенергоефективності**.

Одним із завдань, які покладено на Держенергоефективності відповідно до Положення № 676, є **розробка, погодження та здійснення контролю за виконанням державних цільових програм** у сфері ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів, енергозбереження, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива.

Статтею 6 Закону № 74 передбачено, що для проведення ефективною цілеспрямованою діяльністю держави щодо організації та координації дій у сфері енергозбереження розробляються та приймаються державні цільові програми. Порядок та умови розробки державних цільових програм енергозбереження визначаються Кабінетом Міністрів України.

Державну програму затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 № 243 (далі – постанова № 243).

Довідково. До Державної програми протягом періоду її функціонування (9 років) внесено низку змін щодо назви, мети, терміну дії, завдань і заходів, обсягів фінансування та очікуваних результатів, зокрема, зміни вносились постановами Кабінету Міністрів України від 04.02.2016 № 63, від 27.07.2016 № 589, від 23.11.2016 № 857, від 08.02.2017 № 69, від 12.07.2017 № 521, від 08.11.2017 № 820, від 14.03.2018 № 158 та від 19.10.2018 № 878.

Метою Державної програми є:

– створення умов для наближення енергоємності валового внутрішнього продукту України до рівня розвинутих країн та стандартів ЄС, зниження рівня енергоємності валового внутрішнього продукту протягом строку дії Державної програми на 20 відс. порівняно з 2008 роком (щороку на 3,3 відс.), підвищення ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів і посилення конкурентоспроможності національної економіки¹;

– оптимізація структури енергетичного балансу держави, в якому частка енергоносіїв, отриманих з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, становитиме у 2015 році не менш як 10 відсотків, шляхом зменшення частки імпортованих викопних органічних видів енергоресурсів, зокрема природного газу, та заміщення їх альтернативними видами енергоресурсів, у тому числі вторинними, за умови належного фінансування Державної програми².

¹ У редакції постанови Кабінету Міністрів України від 01.03.2010 № 243, що набрала чинності з 15.03.2010.

² У редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27.04.2011 № 447 „Питання реалізації Державної цільової економічної програми енергоефективності на 2010–2015 роки”, що набрала чинності з 06.05.2011.

Основними завданнями Державної програми визначено:

– удосконалення законодавства та системи стандартизації у сфері енергоефективності, відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива;

– зменшення обсягу технологічних витрат і невиробничих втрат енергоресурсів у результаті модернізації обладнання, впровадження сучасних енергоефективних технологій, удосконалення системи державного управління та популяризації енергоефективності;

– оптимізація структури енергетичного балансу держави, зокрема заміщення традиційних видів енергоресурсів іншими видами, у тому числі отриманими з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, а також вторинними енергетичними ресурсами.

Постановою № 243 на 2016–2018 роки передбачено виконання лише трьох заходів:

– стимулювання ОСББ/ЖБК до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредиту, залученого на придбання обладнання та/або матеріалів;

– стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредиту, залученого для придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (крім природного газу та електроенергії) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них;

– стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредиту, залученого на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів.

Орієнтовний обсяг фінансування Державної програми становить 346,35 млрд грн, з яких за рахунок державного бюджету – 8,04³ млрд грн, місцевих бюджетів – 15 млрд грн, інших джерел – 323,31 млрд гривень.

Слід зазначити, що **протягом 2016–2018 років фінансування Державної програми передбачалось лише за рахунок коштів державного бюджету**: у 2016 році – 0,89 млрд грн, у 2017 – 0,83 млрд грн, у 2018 – 0,5 млрд гривень.

Механізм використання коштів державного бюджету для здійснення заходів за напрямками, визначеними Державною програмою, протягом цього періоду **визначав Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів щодо ефективного використання енергетичних ресурсів та енергозбереження**, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2011 № 1056

---

³ Розділ „Обсяги та джерела фінансування” Державної програми у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 878 „Про внесення змін до Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2020 роки”, що набрала чинності з 07.11.2018.

„Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження” (далі – Порядок № 1056).

Отже, нормативно-правова база, яка регулює реалізацію Державної програми, є застарілою. Положення статті 9 Закону № 74 не відповідають вимогам Закону № 3166 та потребують правового врегулювання шляхом визначення переліку ЦОВВ, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері енергозбереження.

2. СТАН ВИКОНАННЯ РЕКОМЕНДАЦІЙ (ПРОПОЗИЦІЙ) РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОПЕРЕДНЬОГО АУДИТУ

За результатами проведеного в 2016 році аудиту **ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на здійснення заходів у сфері енергоефективності та енергозбереження**, Рахунковою палатою рішенням від 23.02.2016 № 3-2 надано п'ять рекомендацій, з яких дві виконано в повному обсязі, решту – частково.

Зокрема, виконано частково рекомендації (пропозиції) щодо розроблення і подання на затвердження Кабінету Міністрів України проекту змін до Порядку № 1056 у частині збільшення кількості уповноважених банків, задіяних у реалізації населенням та юридичними особами заходів з енергоефективності та енергозбереження шляхом відшкодування за рахунок коштів державного бюджету частини суми кредитів, визначення критеріїв, за якими мають залучатися такі банки; встановлення термінів перерахування уповноваженими банками коштів для погашення частини суми кредиту на рахунки позичальників згідно із Законом України від 05.04.2001 № 2346 „Про платіжні системи та переказ коштів в Україні” (далі – Закон № 2346); надання банками до Держенергоефективності зведених реєстрів позичальників в електронному вигляді.

Так, з 16.02.2017 постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 69⁴ внесено зміни до Порядку № 1056, якими визначено терміни перерахування уповноваженими банками коштів для погашення частини суми кредиту на рахунки позичальників згідно із Законом № 2346 (два дні), та включено до переліку уповноважених банків публічне акціонерне товариство комерційний банк „Приватбанк” (далі – ПАТ КБ „Приватбанк”). Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 14.03.2018 № 158⁵ уточнено критерії залучення банків до участі у Державній програмі. **Водночас надання банками до Держенергоефективності зведених реєстрів позичальників у електронному вигляді не запроваджено.**

---

⁴ „Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243 і від 17 жовтня 2011 р. № 1056”.

⁵ „Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243 і від 17 жовтня 2011 р. № 1056”, що набрала чинності з 27.03.2018.

Крім того, за поясненнями Держенергоефективності⁶ проекти національних стандартів у сфері енергоефективності, розроблені в 2011–2012 роках, згідно з вимогами статті 11 Закону України від 05.06.2014 № 1315 „Про стандартизацію” подано на затвердження до державного підприємства „Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості”⁷, яким не забезпечено затвердження всіх стандартів в установленому порядку. З метою врахування рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати Держенергоефективності неодноразово зверталось до національного органу стандартизації щодо надання інформації про прийняті гармонізовані стандарти у сфері енергоефективності та пришвидшення робіт із їх затвердження, зокрема шляхом повторного включення до програми робіт з національної стандартизації.

Отже, Держенергоефективності не забезпечило в повному обсязі виконання рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати.

3. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ БЮДЖЕТНИХ КОШТІВ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ У 2016–2018 РОКАХ

3.1. Аналіз стану планування видатків та напрямів використання бюджетних коштів

Планування видатків для реалізації заходів Державної програми здійснювалося Мінрегіоном як головним розпорядником та Держенергоефективності як відповідальним виконавцем за КПКВК 2754060.

На виконання доручень Мінрегіону про підготовку бюджетних запитів такі запити, засвідчені підписами Голови Держенергоефективності та начальника Управління бюджетної політики та бухгалтерського обліку – головного бухгалтера Держенергоефективності, надсилались Мінрегіону та в подальшому за підписом посадових осіб Міністерства направлялись до Міністерства фінансів України (далі – Мінфін). При цьому до бюджетних запитів (зокрема, на 2018 рік) обґрунтована інформація, підтвердні документи та матеріали (детальні розрахунки), необхідні для здійснення Мінфіном аналізу таких запитів, не надавались.

Наказом Мінфіну від 06.06.2012 № 687⁸ затверджено Інструкцію з підготовки бюджетних запитів, пунктом 1.6 розділу I якої визначено, що бюджетний запит складається на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди з урахуванням організаційних, фінансових (у тому числі граничних обсягів видатків та надання кредитів загального фонду

---

⁶ Лист від 11.03.2018 № 241-01/16/3-19.

⁷ Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.11.2014 № 1163-р „Про визначення державного підприємства, яке виконує функції національного органу стандартизації” державне підприємство виконує функції національного органу стандартизації.

⁸ Зареєстровано в Мін’юсті 26.06.2012 за № 1057/21369.

державного бюджету на плановий бюджетний період та індикативних прогнозних показників обсягів видатків або надання кредитів загального фонду державного бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди) та інших обмежень, які щороку доводяться Мінфіном до головних розпорядників.

Аудитом встановлено, що у 2015 році до Мінфіну надсилався бюджетний запит⁹ для **формування проекту державного бюджету на 2016 рік із визначеним обсягом** видатків спеціального фонду **147 403,0 тис. гривень**. У бюджетному запиті, надісланому Мінфіну¹⁰ для **формування проекту державного бюджету на 2017 рік, Мінрегіоном визначено обсяг 1 957,32 млн грн** видатків загального фонду.

При цьому зміни до постанови № 243 щодо продовження строку виконання Державної програми вносилися:

– **на 2016 рік:** постановою Кабінету Міністрів України від 11.11.2015 № 929 „Про продовження строку виконання Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2015 роки”;

– **на 2017–2020 роки:** постановами Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 69 та від 08.11.2017 № 820 „Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243 і від 17 жовтня 2011 р. № 1056” відповідно.

Встановлено, що граничні обсяги видатків за КПКВК 2754060 на 2016 та 2017 роки до Мінрегіону Мінфіном не доводилися.

Разом з тим законами про державний бюджет на реалізацію бюджетної програми за КПКВК 2754060 встановлено видатки: на 2016 рік за загальним фондом – 700 000,0 тис. грн та спеціальним фондом – 90 402,9 тис. грн; на 2017 та 2018 роки за загальним фондом – 400 000,0 тис. гривень.

Показники бюджетного запиту до проекту Закону України „Про Державний бюджет на 2018 рік” та показники, затверджені Законом України від 07.12.2017 № 2246 „Про Державний бюджет України на 2018 рік” (далі – Закон № 2246), визначені в розмірі 400 000,0 тис. гривень.

Згідно з пунктом 1.5 глави 1 Інструкції про статус відповідальних виконавців бюджетних програм та особливості їх участі у бюджетному процесі, затвердженій наказом Мінфіну від 14.12.2001 № 574¹¹, кошториси за КПКВК 2754060 відповідно до наданих Мінфіном лімітних довідок про бюджетні асигнування на 2016–2018 роки, плани спеціального фонду державного бюджету та плани асигнувань, а також зміни до цих документів затверджувалися Головою Держенергоефективності Савчуком С. Д.

Для складання і затвердження річного розпису державного бюджету на 2016–2018 роки Мінрегіоном надсилалися до Мінфіну проекти зведених

⁹ Лист Мінрегіону від 20.08.2015 №7/7-9996.

¹⁰ Лист Мінрегіону від 10.08.2016 № 7/7-9948.

¹¹ Зареєстровано в Мін’юсті 03.01.2002 за № 3/6291.

кошторисів, планів асигнувань, планів спеціального фонду державного бюджету.

Відповідно до вимог пункту 7 розділу I Порядку складання бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, звітності фондами загальнообов'язкового державного соціального і пенсійного страхування, затвердженого наказом Мінфіну від 24.01.2012 № 44¹² (далі – Порядок № 44), **розпорядники бюджетних коштів**, створені згідно із законодавством України протягом звітного періоду, **бюджетну звітність складають і подають розпорядникам бюджетних коштів вищого рівня**, до мережі яких вони включені, **та органам Казначейства** за місцем обслуговування у загальному порядку. У бюджетній звітності такими розпорядниками бюджетних коштів показники на початок звітного року не зазначаються.

Встановлено, що Держенергоефективності складалася та надсилалася бюджетна звітність про виконання програми за КПКВК 2754060 за 2016–2018 роки до Мінрегіону та ГУ ДКСУ у м. Києві за формами, визначеними Порядком № 44, зокрема звіти про надходження та використання коштів загального фонду (форми № 2д, № 2м), про надходження і використання інших надходжень спеціального фонду (форми № 4-3д, № 4-3м) та про заборгованість за бюджетними коштами (форми № 7д, № 7м).

Узагальнену інформацію щодо даних річної бюджетної звітності за 2016–2018 роки, зокрема обсягів затверджених, доведених та використаних бюджетних призначень за КПКВК 2754060 (зі змінами), наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Обсяги затверджених, доведених та використаних бюджетних призначень за КПКВК 2754060 за 2016–2018 роки (із змінами)

млн грн

Показник	2016 рік			2017 рік			2018 рік
	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд
1	2	3	4	5	6	7	8
Прогнозні обсяги фінансування (державний бюджет) відповідно до постанови № 243	–	–	893,8	–	–	832,4	500,0
Затверджені законами про державний бюджет на 2016, 2017 та 2018 роки	700,0	90,4	790,4	400,0	–	400,0	400,0
Довідка Мінфіну від 19.09.2016 № 701, постанова Кабінету Міністрів України від 27.07.2016 № 589 ¹³	–	103,4	103,4	–	–		–
Закон України від 13.07.2017 № 2137 „Про внесення зміни до Закону України „Про Державний бюджет України на 2017 рік”	–	–	–	100,0	–	100,0	–

¹² Зареєстрований в Мін'юсті 09.02.2012 за № 196/20509.

¹³ „Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243 і від 17 жовтня 2011 р. № 1056” за спеціальним фондом державного бюджету.

1	2	3	4	5	6	7	8
Довідка Мінфіну від 06.04.2017 № 62, постанова Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 69 ¹⁴	–	–	–	–	32,4	32,4	–
Розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 459-р ¹⁵	–	–	–	300,0	–	–	–
Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 777-р ¹⁶	–	–	–	–	–	–	100,0
Обсяги видатків	700,0	193,8	893,8	800,0	32,44	832,44	500,0
Відкриті асигнування	700,0	193,8	893,8	800,0	32,44	832,44	500,
Касові видатки	699,16	161,49	860,65	786,02	32,44	818,46	417, 85
Залишок невикористаних відкритих асигнувань	0,84	32,35	33,19	13,98	–	13,98	82,15

Таким чином, протягом періоду, що досліджувався, невикористані відкриті асигнування за загальним фондом державного бюджету повернено до бюджету в обсязі 97 млн грн, з яких 82 млн грн у 2018 році.

Причиною повернення коштів відповідно до пояснювальних записок до бюджетної звітності Держенергоефективності є ненадання уповноваженими банками реєстрів для відшкодування позичальникам частини суми кредиту.

При цьому результати аудиту засвідчили, що уповноважені банки не мали можливості сформувати зведені реєстри позичальників та зібрати від останніх необхідні підтвердні документи, оскільки додаткове фінансування заходів, передбачених Державною програмою фактично надходило наприкінці року.

Так, Кабінетом Міністрів України розпорядженням від 19.10.2018 № 777-р „Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства на 2018 рік” (далі – розпорядження № 777) у жовтні 2018 року в межах загального обсягу бюджетних призначень, передбачених Мінрегіону на 2018 рік за загальним фондом державного бюджету, здійснено перерозподіл видатків розвитку державного бюджету шляхом зменшення їх обсягу за програмою 2751290 „Функціонування Фонду енергоефективності” (далі – за КПКВК 2751290) на суму 100 000,0 тис. грн та відповідного

¹⁴ „Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243 і від 17 жовтня 2011 р. № 1056” за спеціальним фондом державного бюджету.

¹⁵ „Про розподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житло-комунального господарства на 2017 рік”, постановою Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 521 „Про внесення змін до Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2017 роки” внесено зміни до постанови № 243.

¹⁶ „Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства на 2018 рік”, постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 878 „Про внесення змін до Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2020 роки” внесено зміни до постанови № 243.

збільшення їх обсягу за програмою 2754060 на суму 100 000,0 тис. гривень.

З метою встановлення спроможності здійснити кредитування позичальників у межах очікуваного фінансування, Держенергоефективності надіслано листи до уповноважених банків, якими надано відповідні пропозиції.

Зокрема, ПАТ КБ „Приватбанк” повідомив (лист від 06.11.2018 № 20.1.0.0.0/7-671834) про готовність взяти участь у кредитуванні ОСББ у встановлених обсягах, однак запропонував відстрочити подання підтверджуючих документів до банківської установи на I квартал 2019 року, що дасть змогу позичальникам здійснити всі необхідні заходи з енергозбереження будинків, оскільки через кінцевий термін (30.11.2018¹⁷) банк вже отримує велику кількість відмов ОСББ від кредитування (неможливість здійснити роботи та оформити підтвердні документи у такі стислі строки).

Таким чином, бюджетні запити для формування проектів Державного бюджету України на 2016 та 2017 роки 20.08.2015 та 10.08.2016 розроблялися та направлялися до Мінфіну без прийняття рішень Кабінету Міністрів України про продовження строку виконання Державної програми. Планування обсягів видатків, необхідних для реалізації Державної програми, протягом періоду, що досліджувався, здійснювалося Мінфіном без належних розрахунків та обґрунтувань.

Загалом протягом 2016–2018 років залишилися невикористаними відкриті асигнування за загальним фондом державного бюджету в обсязі 97 млн грн, з яких майже 85 відс. у 2018 році.

3.2. Оцінка стану та результати виконання показників паспортів бюджетної програми за КПКВК 2754060

Паспорти бюджетної програми за КПКВК 2754060 на 2016–2018 роки відповідно до Правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання, затверджених наказом Мінфіну від 29.12.2002 № 1098¹⁸ (у редакції наказу Мінфіну від 14.01.2008 № 19) (далі – Правила № 1098), надсилалися Мінрегіоном до Мінфіну та затверджувались спільними наказами.

При цьому у спільних наказах Мінрегіону та Мінфіну від 04.03.2016 № 51/328 „Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2016 рік”, від 22.02.2017 № 34/265 „Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2017 рік”, від 12.04.2018 № 93/423 „Про затвердження паспорта бюджетної програми на 2018 рік” не дотримано вимоги статті 20 Бюджетного кодексу України в частині терміну затвердження паспорта бюджетної програми за

---

¹⁷ Кінцевий термін, до якого Порядком № 1056 дозволено позичальникам надавати підтверджуючі документи до уповноважених банків.

¹⁸ Зареєстрований у Мін'юсті 21.01.2003 за № 47/7368.

КПКВК 2754060, що є порушенням бюджетного законодавства згідно зі статтею 116 цього Кодексу.

Протягом 2016 року до паспорта за КПКВК 2754060 на 2016 рік двічі¹⁹ вносились зміни шляхом затвердження у новій редакції відповідно до пункту 10 розділу I Правил № 1098.

Паспорт за КПКВК 2754060 на 2017 рік протягом бюджетного періоду змінювався²⁰ тричі у зв'язку зі збільшенням обсягу бюджетних призначень за загальним та спеціальним фондами на 400 000,0 тис. грн та 32 436,1 тис. грн відповідно.

Зміни до паспорта за КПКВК 2754060 на 2018 рік вносились один раз²¹: збільшено обсяг видатків за загальним фондом на 100 000,0 тис. грн за напрямом використання бюджетних коштів через перерозподіл у межах бюджетних призначень за КПКВК 2754060 та 2751290 розпорядженням № 777.

Відповідно до даних звітів про виконання паспорта за КПКВК 2754060 за 2016, 2017 та 2018 роки (далі – Звіт за 2016, 2017 та 2018 рік відповідно) загалом **не використано порівняно з обсягами, затвердженими паспортами**: у 2016 році – 33 194,2 тис. грн (3,7 відс.), у 2017 році – 13 979,3 тис. грн (1,7 відс.), у 2018 році – 82 153,2 тис. грн (19,7 відс.) (додаток 1).

За даними Звіту за 2016 рік встановлено, що найбільше бюджетних призначень скеровано на захід „стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів” – 87,8 відс. (784 779,5 тис. грн) загального обсягу. За затвердженим показником цей захід не виконано за загальним та спеціальним фондами на 840,5 тис. грн та 71,4 тис. грн відповідно.

За спеціальним фондом не використано обсягів видатків, передбачених у 2016 році за трьома напрямами на загальну суму 32 353,7 тис. грн (близько 17 відс. затверджених), найбільше – за напрямом „стимулювання ОСББ/ЖБК до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів” – 89,2 відс. (28 857,2 тис. гривень).

Відповідно до Звіту за 2016 рік **чотири із десяти результативних показників**, затверджених паспортом за КПКВК 2754060, **не досягнуто**.

Відхилення за спеціальним фондом одного результативного показника „продукту” щодо кількості багатоквартирних будинків, в яких впроваджено енергоефективні заходи за механізмом відшкодування частини суми кредитів за спеціальним фондом, **становило (–115 од.)** при затверджених 335 од., фактично 220 одиниць. Водночас за рахунок значного перевиконання цього показника за загальним фондом (+116 од.) показник у цілому відхилень не має (+1 одиниця).

¹⁹ Спільні накази Мінрегіону та Мінфіну від 03.10.2016 № 271/866, від 23.12.2016 № 335/1140.

²⁰ Спільні накази Мінрегіону та Мінфіну від 24.04.2017 № 92/457, від 11.08.2017 № 201/690, від 21.11.2017 № 307/958.

²¹ Спільний наказ Мінрегіону та Мінфіну від 23.11.2018 № 317/929.

Відповідно до інформації, зазначеної в примітці до Звіту за 2016 рік, перевиконання показника за загальним та спеціальним фондами пояснюється зростаючою динамікою попиту та залученням більшої кількості кредитів ОСББ/ЖБК для впровадження енергоефективних заходів.

Таким чином, перевиконання цього результативного показника „продукту” за загальним фондом фактично компенсувало недовиконання його за спеціальним фондом.

Відхилення двох показників „ефективності” щодо середнього обсягу відшкодування частини суми кредиту, залученого для придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (крім природного газу та електроенергії) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них, енергоефективного обладнання та/або матеріалів, на одне домогосподарство пояснюється зменшенням порівняно з запланованою частки фізичних осіб-позичальників, яким призначено субсидію в загальній кількості за зазначеним заходом, а також набранням чинності постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.2016 № 589 „Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243 і від 17 жовтня 2011 р. № 1056”, згідно з якою зменшився прогнозний обсяг фінансових ресурсів для виконання завдань Державної програми.

Відхилення показника „ефективності” щодо середнього обсягу відшкодування частини суми кредиту, залученого ОСББ/ЖБК на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів, за загальним і спеціальним фондами на 68,3 тис. грн і 67,1 тис. грн відповідно Держенергоефективності пояснюється залученням ОСББ/ЖБК значної кількості кредитів для придбання недорогого енергоефективного обладнання та/або матеріалів, що обумовлює зменшення обсягу відшкодування державою частини сум таких кредитів.

Крім того, показник „якості” – рівень задоволення позичальників від участі у Державній програмі, запланований у жовтні 2016 року у розмірі 100 відс., за результатами обстеження²² серед учасників²³ Державної програми становив 95 відсотків.

Відповідно до Звіту за 2017 рік при затвердженому обсязі фінансування за загальним та спеціальним фондами 832 436,1 тис. грн, касові видатки становили 818 456,8 тис. грн, у тому числі за загальним фондом – 786 020,7 тис. грн, спеціальним – 32 436,1 тис. гривень. Кошти спеціального фонду використані в повному обсязі.

Рівень використання коштів за загальним фондом порівняно з затвердженим обсягом 800 000,0 тис. грн становить 98,3 відсотка. Найбільше не використано обсягів бюджетних призначень за напрямом „стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування

---

²² За підтримки проектів International Finance Corporation (IFC) та United States Agency for International Development (USAID).

²³ Опитано 1 127 респондентів, у тому числі 127 ОСББ/ЖБК та 1 000 приватних домогосподарств.

частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів” – 72,5 відс. (10 135,6 тис. грн), за іншими двома напрямками не використано 3 843,7 тис. гривень.

Із десяти затверджених результативних показників не виконано два показники „продукту”: кількість залучених до участі у Державній програмі домогосподарств та багатоквартирних будинків за напрямками придбання негазових котлів та стимулювання ОСББ/ЖБК до впровадження енергоефективних заходів. Недосягнення затверджених показників пояснюється зростанням середньої суми кредитів (+28,5 відс. та +88,3 відс. відповідно).

За даними Звіту за 2018 рік **не забезпечено виконання Державної програми за всіма напрямками використання коштів**, найбільше (98,2 відс., або 80 704,8 тис. грн) за заходом „стимулювання ОСББ/ЖБК до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів”.

Причинами невикористання бюджетних призначень за цим заходом є виділення відповідно до розпорядження № 777 у жовтні 2018 року додаткових коштів у розмірі 100 000,0 тис. грн, освоєння яких потребувало певного часу.

У 2018 році **із десяти результативних показників не виконано три показники „продукту”**, зокрема не виконано на 1 133 од. показник кількості багатоквартирних будинків, в яких впроваджено енергоефективні заходи за механізмом відшкодування частини суми кредитів (затверджено 2 727 од., фактично – 1 594 одиниці).

Відповідно до Звіту за 2018 рік відхилення результативних показників „продукту” пояснюється суттєвим зростанням середньої суми кредиту на придбання котлів, енергоефективного обладнання та/або матеріалів порівняно із запланованими показниками внаслідок дії інфляції, ринкових чинників та коливань попиту.

Таким чином, паспорти бюджетної програми за КПКВК 2754060 на 2016, 2017 та 2018 роки Мінрегіоном затверджено з недотриманням вимог статті 20 Бюджетного кодексу України в частині терміну, що є порушенням бюджетного законодавства згідно зі статтею 116 цього Кодексу.

Мінрегіоном та Держенергоефективності не в повній мірі забезпечено виконання завдань та заходів, передбачених Державною програмою на 2016–2018 роки. Фактичне використання коштів становило 94,2 відс. (2 096 954,8 тис. грн) запланованого показника: у 2016 році – 96,3 відс. (860 651,2 тис. грн), 2017 році – 98,3 відс. (818 456,8 тис. грн) та 2018 році – 83,6 відс. (417 846,8 тис. гривень).

Як наслідок, затверджених (запланованих) результативних показників паспортів за КПКВК 2754060 не досягнуто: з десяти результативних показників невиконаними залишились 4 – у 2016 році, 2 – у 2017 році, 3 – у 2018 році.

4. СТАН ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ЗАХОДІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ ДЕРЖАВНОЮ ПРОГРАМОЮ НА 2016–2018 РОКИ

4.1. Стан відшкодування частини суми кредиту позичальникам

Пунктом 3 Порядку № 1056 визначено, що **бюджетні кошти використовуються**, зокрема, за КПКВК 2754060 і спрямовуються на здійснення заходів, передбачених Державною програмою, у тому числі на стимулювання:

– ОСББ/ЖБК до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання відповідного обладнання і матеріалів (підпункт 3);

– населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (крім природного газу та електроенергії) та відповідного додаткового обладнання і матеріалів до них (підпункт 4);

– населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання для одно- та двоквартирних житлових будинків обладнання і матеріалів (підпункт 4¹).

Відшкодування позичальнику частини суми кредиту відповідно до пункту 5 Порядку № 1056 передбачено в таких розмірах:

– 20 відс. суми кредиту (але не більше 12 тис. грн за одним кредитним договором) на здійснення заходу, передбаченого підпунктом 4 пункту 3 вказаного Порядку;

– 35 відс. суми кредиту (але не більше 14 тис. грн за одним кредитним договором) на здійснення заходу, передбаченого підпунктом 4¹ пункту 3 вказаного Порядку;

– 40 відс. суми кредиту (але не більше 14 тис. грн в розрахунку на одну квартиру багатоквартирного будинку) на здійснення заходу, передбаченого підпунктом 3 пункту 3 вказаного Порядку.

Якщо позичальником є фізична особа, яка отримує субсидію на оплату житлово-комунальних послуг, то розмір відшкодування становитиме **35 відс.** як за напрямом придбання котлів, так і за іншими енергоефективними заходами, але не більше 12 тис. грн за одним кредитним договором.

У разі коли позичальником є ОСББ/ЖБК, у багатоквартирних будинках яких зареєстровані (фактично проживають) фізичні особи, яким в установленому законодавством порядку призначено субсидію для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, відшкодування такому позичальнику частини суми кредиту на здійснення заходу, передбаченого підпунктом 3 пункту 3 Порядку № 1056, здійснюється одноразово в розмірі, що розраховується за визначеною цим Порядком формулою (але не більш як 14 000 грн в розрахунку на одну квартиру багатоквартирного будинку за одним кредитним договором).

Основні етапи надання відшкодування частини суми кредиту наведено в додатку 2.

Механізм використання бюджетних коштів для здійснення заходів, передбачених пунктом 3 Порядку № 1056, визначено підпунктом 4 пункту 5 Порядку № 1056: для здійснення заходів, передбачених підпунктами 3, 4 і 4¹ пункту 3 цього Порядку, **Держенергоефективності** щомісяця до 25 числа **на підставі договорів про взаємодію**, укладених з державними банками або банками, у статутному капіталі яких 75 і більше відсотків акцій належить державі (далі – уповноважені банки), **та зведеного реєстру позичальників**, які мають право на отримання відшкодування, передбаченого підпунктами 3, 4 і 4¹ пункту 3 вказаного Порядку, **перераховує бюджетні кошти, що підлягають відшкодуванню позичальникам, на рахунки відповідних уповноважених банків для погашення частини суми кредиту.** Уповноважені банки здійснюють перерахування коштів позичальникам протягом двох робочих днів з дня їх зарахування на рахунки уповноважених банків (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 14.03.2018 № 158, що набрала чинності з 27.03.2018).

Аудитом встановлено, що до 16.02.2017²⁴ договори про взаємодію укладено між Держенергоефективності та публічним акціонерним товариством „Державний ощадний банк України” (далі – ПАТ „Ощадбанк”), публічним акціонерним товариством „Державний експортно-імпорتنний банк України” (далі – ПАТ „Укресімбанк”) та публічним акціонерним товариством акціонерним банком „Укргазбанк” (далі – ПАТ АБ „Укргазбанк”).

З 16 лютого 2017 року постановою Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 69²⁵ до переліку уповноважених установ включено ПАТ КБ „Приватбанк”.

Аналізом договорів про взаємодію між Держенергоефективності та уповноваженими банками, укладеними протягом 2016–2018 років, встановлено, що ці договори в основному відповідають вимогам Порядку № 1056.

Обсяг коштів, визначений у договорах з уповноваженими банками, з урахуванням додаткових договорів, становив: у 2017 році – 832 398,1 тис. грн, у 2018 році – 500 000 тис. гривень. Умовами договорів, що укладені у 2016 році, такий обсяг коштів не визначався.

Разом з тим механізму розподілу коштів між уповноваженими банками жодним організаційно-розпорядчим документом Держенергоефективності не визначено. Відповідно до пояснення Держенергоефективності такий розподіл здійснювався в межах запланованих обсягів видатків державного бюджету на 2016–2018 роки.

---

²⁴ У редакції постанови Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 № 687, що набрала чинності з 01.10.2013.

²⁵ „Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 1 березня 2010 р. № 243 і від 17 жовтня 2011 р. № 1056”, чинна з 16.02.2017.

Протягом 2016–2018 років Держенергоефективності на підставі укладених договорів про взаємодію з уповноваженими банками та 416 зведених реєстрів позичальників загалом відшкодовано з державного бюджету 239 999 позичальникам частину суми кредиту в обсязі 2 096 954,8 тис. грн (схема).

Так, протягом періоду, що досліджувався, відшкодовано населенню 1 791 087,84 тис. грн, з яких 1 706 070,8 тис. грн – на придбання обладнання і матеріалів та 85 017,04 тис. грн – на придбання котлів та обладнання і матеріалів до них, 305 866,85 тис. грн – ОСББ/ЖБК.

Схема. Розподіл відшкодування частини суми кредиту між населенням та ОСББ/ЖБК

Серед уповноважених банків найбільший відсоток (63,1) за кількістю укладених кредитних договорів, обсягом відшкодування частини суми кредиту з державного бюджету та кількістю позичальників у ПАТ „Ощадбанк”. Другим за обсягом відшкодування є ПАТ АБ „Укргазбанк” (25,5 відс.); ПАТ КБ „Приватбанк” – 11,2 відс.; ПАТ „Укресімбанк” – 0,14 відс. загального обсягу відшкодованої частини суми кредиту.

Протягом 2016–2018 років за кредитними договорами між уповноваженими банками та позичальниками загальний обсяг відшкодування частини суми кредиту з державного бюджету становив: ПАТ „Ощадбанк” – 1 323 343,5 тис. грн (162 915 позичальникам); ПАТ АБ „Укргазбанк” – 535 726,6 тис. грн (45 524); ПАТ КБ „Приватбанк” – 235 040,5 тис. грн (31 196); ПАТ „Укресімбанк” – 2 844,2 тис. грн (364 позичальникам).

Відшкодування частини суми кредиту в 2016–2018 роках у розрізі заходів та уповноважених банків наведено в таблиці 2.

Відшкодування частини суми кредиту в 2016–2018 роках у розрізі заходів та уповноважених банків

Уповноважені банки	Заходи, передбачені підпунктами 3, 4, 4 ¹ пункту 3 Порядку № 1056						Загальний обсяг відшкодування	
	стимулювання ОСББ/ЖБК (пп. 3)		стимулювання населення для придбання (пп. 4, 4 ¹)					
			котлів		обладнання і матеріалів			
	сума тис. грн	к-сть позичальників	сума тис. грн	к-сть позичальників	сума тис. грн	к-сть позичальників	сума тис. грн	к-сть позичальників
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2016 рік								
Всього	23 338,9	428	53 444,6	6 841	783 867,6	99 010	860 651,2	106 279
% загального обсягу	2,7	0,4	6,2	6,4	91,1	93,2	–	–
ПАТ „Укрексімбанк”	–	–	56,5	11	1 739,9	216	1 796,5	227
питома вага, %	–	–	0,1	0,16	0,2	0,2	0,2	0,2
ПАТ „Ощадбанк”	6 207,5	166	47 823,4	6 028	605 901,1	77 098	659 932,0	83 292
питома вага, %	26,6	38,8	89,5	88,1	77,3	77,9	76,7	78,4
ПАТ АБ „Укргазбанк”	17 131,4	262	5 564,7	802	176 226,6	21 696	198 922,7	22 760
питома вага, %	73,4	61,2	10,4	11,7	22,5	21,9	23,1	21,4
2017 рік								
Всього	73 152,8	675	24 237,65	4 392	721 066,39	106 237	818 456,84	111 304
% загального обсягу	8,9	0,6	3,0	3,9	88,1	95,4	–	–
ПАТ „Укрексімбанк”	–	–	5,86	2	636,38	91	642,24	93
питома вага, %	–	–	0,02	0,05	0,09	0,08	0,08	0,08
ПАТ „Ощадбанк”	14 797,48	234	19 894,15	3 528	437 199,12	60 120	471 890,75	63 882
питома вага, %	20,2	34,7	85,6	80,3	60,6	56,6	57,7	57,4
ПАТ КБ „Приватбанк”	15 606,33	138	1 790,00	486	134 159,15	29 831	151 555,48	30 455
питома вага, %	21,3	20,4	7,4	11,1	18,6	28,1	18,5	27,4
ПАТ АБ „Укргазбанк”	42 748,99	303	2 547,64	376	149 071,74	16 195	194 368,37	16 874
питома вага, %	58,4	44,9	10,5	8,6	20,7	15,2	23,7	15,2
2018 рік								
Всього	209 375,15	1 594	7 334,79	1 242	201 136,81	19 580	417 846,75	22 416
% загального обсягу	50,1	7,1	1,8	5,5	48,1	87,3	–	–
ПАТ „Укрексімбанк”	–	–	–	–	405,47	44	405,47	44
питома вага, %	–	–	–	–	0,2	0,2	0,1	0,2
ПАТ „Ощадбанк”	43 865,29	368	6 108,33	1076	141 547,13	14 297	191 520,75	15 741
питома вага, %	20,9	23,1	83,3	86,6	70,4	73,0	45,8	70,2
ПАТ КБ „Приватбанк”	83 485,05	741	–	–	–	–	83 485,05	741
питома вага, %	39,9	46,5	–	–	–	–	20,0	3,3
ПАТ АБ „Укргазбанк”	82 024,81	485	1 226,46	166	59 184,21	5 239	142 435,48	5 890
питома вага, %	39,2	30,4	16,7	13,4	29,4	26,8	34,1	26,3
Разом	305 866,85	2 697	85 017,04	12 475	1 706 070,8	224 827	2 096 954,8	239 999

У 2016 році загалом уповноваженими банками відшкодовано частини суми кредиту з державного бюджету 860 651,2 тис. грн (106 279 позичальникам), найбільше – ПАТ „Ощадбанк” (76,7 відс. 659 932,0 тис. гривень). Населенню відшкодовано на придбання обладнання і матеріалів 783 867,6 тис. грн, або 91,1 відс., на придбання котлів та обладнання і матеріалів до них – 53 444,6 тис. грн, або 6,2 відсотка.

Протягом 2017 року відшкодовано частини суми кредиту 818 456,84 тис. грн (111 304 позичальникам). Обсяг відшкодованої частини суми кредиту населенню на придбання обладнання і матеріалів становив 721 066,39 тис. грн, або 88,1 відсотка.

На підставі укладених у 2018 році договорів про взаємодію з уповноваженими банками відшкодовано 417 846,75 тис. грн (22 416 позичальникам). Обсяг відшкодування частини суми кредиту з державного бюджету ПАТ „Ощадбанк” – 45,8 відс., ПАТ АБ „Укргазбанк” –

34,1 відс., ПАТ КБ „Приватбанк” – 20,0 відс., ПАТ АБ „Укресімбанк” – 0,1 відсотка.

Важливим чинником у популяризації та доступності Державної програми для населення та ОСББ/ЖБК є умови, за якими уповноважені банки надають кредити позичальникам.

Рішення про допущення бажаючих стати учасниками Державної програми приймається виключно банками за умови підтвердження платоспроможності позичальників, що перешкоджає участі незахищених верств населення.

Найкращим показником, що дає можливість оцінити кінцевий результат користування кредитними коштами, є ефективна кредитна ставка, розмір якої протягом 2016–2018 років змінювався та встановлювався уповноваженими банками відповідно до вимог Національного банку України та Закону України від 15.11.2016 № 1734 „Про споживче кредитування”.

За інформацією, наданою уповноваженими банками на запит Рахункової палати, розмір ефективної кредитної ставки за кредитними договорами, укладеними з позичальниками – учасниками Державної програми, становив: ПАТ „Ощадбанк” у 2016 році – 24,5 відс., у 2017 році – від 17 до 18,8 відс., у 2018 році – від 17,99 до 20 відс.; ПАТ АБ „Укргазбанк” у 2016 році – 25,5 відс., у 2017 році – 21,5 відс., у 2018 році – 20,3 відс.; ПАТ „Укресімбанк” у 2016 році – 28 відс., у 2017–2018 роках – 23 відсотків.

Довідково. ПАТ КБ „Приватбанк” інформацію станом на 25.02.2018 не надано.

Отже, у 2016–2018 роках Держенергоефективності укладено договори з чотирма уповноваженими банками, за якими з державного бюджету 239 999 позичальникам відшкодовано частину суми кредитів в обсязі 2 096 954,8 тис. гривень.

При цьому механізм розподілу коштів між уповноваженими банками жодним організаційно-розпорядчим документом не визначено. Встановлено, що більшість коштів державного бюджету (63,1 відс.) розподілено за договорами про взаємодію, укладеними з ПАТ „Ощадбанк”.

Крім того, Порядком № 1056 обмежено участь у Державній програмі інших банків, крім державних або банків, у статутному капіталі яких 75 і більше відсотків акцій належить державі, що не сприяє добросовісній конкуренції та впливає на розмір ефективної кредитної ставки за кредитними договорами.

4.2. Оцінка стану дотримання вимог порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті на виконання заходів Державної програми, та контроль за його виконанням

Аналізом зведених реєстрів позичальників із супровідними листами уповноважених банків та наказів Держенергоефективності про перерахунок коштів встановлено системні порушення вимог підпункту 4 пункту 5 Порядку № 1056 та договорів про взаємодію, зокрема:

– окремі зведені реєстри позичальників сформовано банками та надіслано до Держенергоефективності з порушенням встановленого терміну (щомісячно до 15 числа місяця, що настає за звітним).

Так, зведені реєстри позичальників, що надійшли від ПАТ АБ „Укргазбанк”, сформовано за січень–лютий 2016 року, тобто відразу за два місяці.

У 2016 році зведений реєстр позичальників за червень надійшов від ПАТ „Ощадбанк” у серпні, тобто не у місяці, наступному за звітним. Зведені реєстри позичальників за липень 2016 року надійшли від ПАТ АБ „Укргазбанк” у жовтні, зведені реєстри позичальників за липень 2016 року надійшли від ПАТ „Ощадбанк” у жовтні та грудні 2016 року;

– перерахування бюджетних коштів на рахунки уповноважених банків для погашення частини суми кредиту здійснювалося **Держенергоефективності з порушенням встановленого терміну (щомісяця до 25 числа наступного періоду).**

Так, на підставі зведеного реєстру позичальників за червень 2016 року, що надійшов від ПАТ АБ „Укргазбанк”, бюджетні кошти перераховано наприкінці вересня, тобто через три місяці (29.09.2016).

Як наслідок, позичальники, включені до такого зведеного реєстру, через затримку відшкодування були змушені протягом трьох місяців надлишково сплачувати відсотки за користування кредитними коштами;

– **у порушення вимог пункту 3.1 договору про взаємодію від 11.03.2016 № 14, укладеного між Держенергоефективності та ПАТ АБ „Укргазбанк”, в усіх зведених реєстрах, що надійшли протягом 2016 року від зазначеного банку, позичальників розміщено за алфавітом, а не за датою подання копій документів, що змінює черговість внесення позичальника до зведеного реєстру.**

Окремо слід зазначити, що з 16.02.2017 згідно з підпунктом 4 пункту 5 Порядку № 1056 **позичальники зобов’язані подати до уповноваженого банку підтвердні документи не пізніше 30 листопада року**, в якому укладено кредитний договір, проте не визначено необхідності фіксування дати отримання уповноваженим банком таких документів від позичальника. За таких умов банк може на власний розсуд визначати термін включення позичальника до зведеного реєстру.

Таке „відтермінування” уповноваженими банками внесення позичальників до зведених реєстрів та недотримання Держенергоефективності термінів відшкодування коштів за реєстрами **призводять до виникнення ризиків додаткового фінансового навантаження на позичальників у вигляді відсотків за користування кредитними коштами, що впливає на зменшення частки державної підтримки.**

Довідково. У редакції Порядку № 1056 до 27.03.2018 визначалось, що позичальники, які отримали в звітному місяці кредит, але не подали до уповноваженої установи акти виконаних робіт та/або інші документи, що підтверджують цільове використання кредитних коштів, відповідно до умов кредитного договору включаються уповноваженою

установою до зведеного реєстру позичальників у наступних періодах після отримання уповноваженою установою таких документів.

Зведені реєстри надходять від уповноважених банків до Держенергоефективності у паперовому вигляді (без електронного носія) та містять великий обсяг інформації, надрукованої 6 кеглем (зокрема, зведений реєстр ПАТ „Ощадбанк” за березень 2017 року нараховує 9 098 позичальників на 614 арк., за квітень 2017 року – 15 796 позичальників на 894 аркушах). Враховуючи зазначене, неможливо здійснити повну перевірку та аналіз зведених реєстрів щодо відповідності Порядку № 1056 та умовам договорів про взаємодію, укладених Держенергоефективності з уповноваженими банками.

Отже, механізм відшкодування бюджетних коштів на заходи, передбачені Державною програмою, потребує перегляду в частині фіксування дати отримання від позичальників уповноваженими банками підтвердних документів, а також надання уповноваженими банками до Держенергоефективності зведених реєстрів позичальників у електронній формі.

4.3. Оцінка стану здійснення контролю за використанням бюджетних коштів

Відповідно до статті 26 Бюджетного кодексу України **розпорядники бюджетних коштів в особі їх керівників організують внутрішній контроль і внутрішній аудит та забезпечують їх здійснення у своїх установах і на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління таких розпорядників бюджетних коштів.**

Механізм утворення та діяльності структурних підрозділів внутрішнього аудиту визначено Порядком здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28.09.2011 № 1001.

Аудитом встановлено, що у структурі апарату Мінрегіону створено сектор внутрішнього аудиту як самостійний структурний підрозділ з чисельністю три штатні одиниці.

Довідково. Станом на 01.01.2016 у секторі внутрішнього аудиту працювало 2 головні спеціалісти; на 01.01.2017 – завідувач сектору та головний спеціаліст; на 01.01.2018 – 4 одиниці (завідувач сектору та 3 головні спеціалісти); на 01.01.2019 – 2 головні спеціалісти.

Відповідно до розпорядчих документів²⁶ внутрішній аудит у Мінрегіоні здійснюється, зокрема, за напрямками: оцінка діяльності Міністерства щодо ефективності функціонування системи внутрішнього контролю, ступеня

---

²⁶ Накази Мінрегіону від 30.12.2016 № 345 „Про затвердження Інструкції з організації внутрішнього контролю в Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, від 30.12.2013 № 640 та від 23.04.2018 № 99 „Про затвердження Порядку планування і проведення внутрішніх аудитів у Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, документування та реалізація їх результатів”.

виконання і досягнення цілей, визначених у стратегічних та річних планах, **ефективності планування і виконання бюджетних програм та результатів їх виконання**, якості надання адміністративних послуг та виконання контрольно-наглядових функцій, завдань, визначених актами законодавства, а також ризиків, які негативно впливають на виконання функцій і завдань установи (аудит ефективності).

При цьому **протягом 2016–2018 років внутрішній аудит з питань виконання бюджетної програми за КПКВК 2754060 Мінрегіоном не планувався та не здійснювався.**

Довідково. Сектором внутрішнього аудиту Держенергоефективності у 2016 році проведено плановий внутрішній аудит ефективності виконання бюджетної програми за КПКВК 2754060 „Реалізація Державної економічної програми енергоефективності на 2010–2016 роки” за період з 01.01.2016 по 30.06.2016, за результатами якого **встановлено** „відсутність прозорого механізму формування реєстрів банками – учасниками Державної програми; відсутність відповідальності банків за допущення помилок при формуванні зведених реєстрів позичальників; непроведення Держенергоефективності комплексної оцінки ефекту Державної програми серед фізичних осіб-позичальників”.

У 2017 році Держенергоефективності внутрішні аудити щодо виконання бюджетної програми за КПКВК 2754060 також не планувались та не проводились.

Довідково. Відповідно до плану, затвердженого Головою Держенергоефективності Савчуком С.Д., у першому півріччі 2018 року планувалось проведення аудиту ефективності виконання рекомендацій, наданих за результатами державного фінансового аудиту виконання бюджетної програми „Реалізація Державної цільової економічної програми енергоефективності на 2010–2016 роки”, здійсненого Державною аудиторською службою України. Проте з 15.03.2018 по 02.08.2018 сектор внутрішнього аудиту не функціонував через звільнення працівників.

Порядком № 1056 за Держенергоефективності закріплено право на отримання підтвердних документів (акт приймання-передачі, товарний чек, видаткова накладна, акт виконаних робіт (наданих послуг)) від уповноважених банків з метою встановлення факту їх наявності, а також аналізу на предмет цільового використання кредитних коштів.

Довідково. Підтвердні документи зберігаються уповноваженими банками протягом строку, передбаченого законодавством для зберігання документів за кредитною операцією, та надаються уповноваженим банком Держенергоефективності на письмову вимогу за згодою позичальника.

У разі встановлення факту відсутності підтвердних документів, отримане відшкодування частини суми кредиту протягом одного місяця повертається уповноваженим банком до державного бюджету.

З метою здійснення вибіркової перевірки дотримання уповноваженими банками вимог Порядку № 1056, Рахунковою палатою під час аудиту надано запит Держенергоефективності щодо направлення письмових вимог уповноваженим банкам про надання підтвердних документів щодо 33-х позичальників (0,01 відс. загальної кількості), включених до зведених реєстрів у 2016, 2017, 2018 роках.

За результатами аналізу наданої інформації та підтвердних документів²⁷ Рахунковою палатою встановлено випадки порушень вимог Порядку № 1056.

Так, ПАТ АБ „Укргазбанк” укладено кредитний договір з позичальником Бондаренком Е. О. від 25.01.2016 № 0361/01/2016/0187, якого включено до зведеного реєстру за червень 2016 року за № 15м. Цей позичальник отримав кредит у рамках реалізації заходу, передбаченого підпунктом 4¹ пункту 3 Порядку № 1056 (загальна вартість придбаного енергоефективного обладнання та/або матеріалів становила 25 430,00 грн, сума кредиту – 22 500,00 грн, розмір відшкодування частини суми кредиту – 14 000,00 гривень). Згідно з даними реєстру позичальник отримує субсидію (графа „відомості про призначення фізичній особі-позичальнику субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг (у разі коли позичальником є одержувач такої субсидії)”), **при цьому підтвердний документ про отримання субсидії відсутній. За таких обставин відшкодування частини суми кредиту мало становити 6 750,00²⁸ грн (30 відс., але не більше 14 тис. грн відповідно до вимог Порядку № 1056²⁹), що на 7 250,00 грн менше, ніж надано позичальнику.**

Також встановлено, що ПАТ КБ „Приватбанк” укладено кредитний договір з ОСББ „Лелека 8” від 23.04.2018 № 40352767-ТК-1, яке включено до зведеного реєстру позичальників за травень 2018 року за № 2 (загальна вартість придбаного енергоефективного обладнання та/або матеріалів становила 295 824,00 грн, сума кредиту – 295 824,00 грн, розмір відшкодування частини суми кредиту – **163 446,89 грн**; загальна кількість квартир – 179, з них 91 квартира має субсидію). Для отримання відшкодування частини суми кредиту позичальником надано підтвердні документи, а саме: видаткова накладна на товар від 14.05.2018 № РН-0000079 на загальну суму 295 824,0 грн (придбано 5 шт. дверей і 69 шт. вікон з двокамерним енергоефективним склопакетом (з енергозберігаючим склом), довідка Управління соціального захисту населення Запорізької міської ради по Шевченківському району від 13.02.2018 № 02/14-566 про отримання субсидії на відшкодування житлово-комунальних послуг станом на 12.02.2018 91 домогосподарством у вказаному ОСББ; акт здачі-прийняття робіт (надання послуг) від 14.05.2018 № ОУ-0000031 на проведення монтажних робіт за адресою: м. Запоріжжя, вул. Спартака Маяковського, буд. 8, кв. 85 (1 послуга), на суму 3 000,0 грн (з ПДВ).

Отже, позичальником надано підтвердження виконання робіт лише в одній квартирі (вул. Спартака Маяковського, буд. 8, кв. 85) вартістю 3 000,0 гривень. Монтаж іншого обладнання та матеріалів на

---

²⁷ Держенергоефективності листами від 19.12.2018 № 889-01/15/4-18 (листи до всіх уповноважених банків зареєстровані за одним номером та датою) надіслано відповідні вимоги до уповноважених банків, якими надано підтвердні документи.

²⁸ 22 500,00 x 30 відсотків.

²⁹ У редакції постанови Кабінету Міністрів України від 04.02.2016 № 63.

суму 292 824,00 грн не підтверджено, що є порушенням вимог Порядку № 1056. Як наслідок, існує ризик неповернення до державного бюджету безпідставно відшкодованої частини суми кредиту (163,4 тис. гривень).

Водночас Держенергоефективності протягом 2016–2018 років лише 4 рази (по 2 – у листопаді 2016 року та січні 2017 року) зверталось до уповноважених банків з вимогою надати підтвердні документи позичальників, що свідчить про неналежне використання засобу контролю, встановленого Порядком № 1056.

Довідково. Листом Держенергоефективності від 11.03.2019 № 241-01/16/3-19 Рахунковій палаті надіслано, зокрема, договір підряду, укладений між ТОВ „Компанія Позитив” та ОСББ „Лелека 8”, та додатково наданий ПАТ КБ „Приватбанк” скорегований акт здачі-приймання робіт (надання послуг) із зазначенням місця монтажних робіт (м. Запоріжжя, вул. Спартака Маяковського, 8). Також надано копію довідки про призначення субсидії громадянину Бондаренку Е. О.

Слід зазначити, що відповідно до пункту 7 частини п'ятої статті 22 Бюджетного кодексу України головний розпорядник бюджетних коштів здійснює управління бюджетними коштами у межах встановлених йому бюджетних повноважень, забезпечуючи ефективно, результативно і цільове використання бюджетних коштів, організацію та координацію роботи розпорядників бюджетних коштів нижчого рівня та одержувачів бюджетних коштів у бюджетному процесі.

При цьому чинним законодавством не забезпечено можливості здійснення такого управління повною мірою, оскільки після перерахування відшкодування частини суми кредиту перевірку наявності/відсутності енергоефективного обладнання та/або матеріалів, а також факту його впровадження в інший спосіб, окрім надання документів, не передбачено.

Таким чином, Мінрегіоном та Держенергоефективності не забезпечено належного контролю за використанням коштів за КПКВК 2754060. Контрольні заходи протягом 2017–2018 років не планувались та не проводились.

Держенергоефективності не забезпечено дієвого контролю за дотриманням вимог Порядку № 1056 та договорів про взаємодію як уповноваженими банками, так і його структурними підрозділами, що негативно вплинуло на ефективне використання бюджетних коштів.

5. ФОНД ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ: УТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ

Відповідно до статті 13 Закону № 74 з 01.01.2008 має функціонувати Державний фонд енергозбереження для забезпечення фінансування заходів щодо ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів (у редакції Закону України від 16.03.2007 № 760 „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо стимулювання заходів з енергозбереження”).

Водночас проведеним у 2016 році Рахунковою палатою аудитом ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на здійснення заходів у сфері енергоефективності та енергозбереження, звіт про результати якого затверджено рішенням Рахункової палати від 23.02.2016 № 3-2, встановлено, що **такий фонд не створений, рішення про розподіл коштів, що мають до нього надходити, Кабінетом Міністрів України не приймалося.**

З метою запровадження заходів із забезпечення облікованого, регульованого та ощадливого споживання енергії у житлових будинках шляхом застосування нових підходів до реалізації державної політики **щодо фінансування заходів з енергоефективності** із залученням коштів міжнародних фінансових організацій та донорів, Кабінетом Міністрів України³⁰ схвалено Концепцію впровадження механізмів стабільного фінансування заходів з енергоефективності (створення Фонду енергоефективності) (далі – Концепція).

Концепцією визначено, що здійснення заходів з енергоефективності є проблемою, яка потребує розв'язання, і першим важливим кроком України до стимулювання заходів з енергоефективності в житловому секторі стало запровадження у 2015 році механізму відшкодування з державного бюджету частини суми кредитів, залучених населенням та ОСББ на придбання енергоефективних обладнання та матеріалів у рамках виконання Державної програми на 2010–2016 роки, затвердженої постановою № 243.

З 23.07.2017 з метою стимулювання фізичних та юридичних осіб до здійснення заходів з енергозбереження та підвищення енергоефективності в Україні згідно зі статтею 14¹ Закону № 74 передбачено функціонування Фонду енергоефективності (далі – Фонд), порядок діяльності якого визначається законом (у редакції Закону України від 08.06.2017 № 2095 „Про Фонд енергоефективності” (далі – Закон № 2095)).

Таким чином, на сьогодні Законом № 74 передбачено створення двох фондів, які мають однаковий статус та функції, що створює правову колізію.

Правові, економічні та організаційні засади утворення та діяльності Фонду визначено Законом № 2095.

Відповідно до статті 1 Закону № 2095 **Фонд утворюється для підтримки ініціатив щодо енергоефективності, впровадження інструментів стимулювання і підтримки здійснення заходів з підвищення рівня енергетичної ефективності будівель та енергозбереження, зокрема, в житловому секторі, з урахуванням національного плану щодо енергетичної ефективності, зменшення викидів двоокису вуглецю з метою виконання Паризької угоди, впровадження acquis**

---

³⁰ Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.07.2016 № 489-р.

communautaire³¹ Європейського Союзу та Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, забезпечення дотримання Україною міжнародних зобов'язань у сфері енергоефективності.

Фонд є державною установою – юридичною особою публічного права. Засновником Фонду є держава в особі Кабінету Міністрів України, Фонд утворюється за рішенням Кабінету Міністрів України.

Законом України від 21.12.2016 № 1801 „Про Державний бюджет України на 2017 рік” затверджено бюджетні призначення за КПКВК 2751290 за загальним фондом державного бюджету у сумі 400,0 млн гривень.

Частиною п'ятою статті 25 „Прикінцеві та перехідні положення” Закону № 2095 **Кабінету Міністрів України доручалось у тримісячний строк** з дня опублікування цього Закону³² **забезпечити утворення Фонду, формування його органів управління та прийняття нормативно-правових актів, необхідних для реалізації вказаного Закону.**

Разом з тим постанову Кабінету Міністрів України „Про утворення державної установи „Фонд енергоефективності” прийнято 20.12.2017 за № 1099, що набрала чинності лише з 01.02.2018.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 459-р „Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету, передбачених Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства на 2017 рік” **фінансування заходів Державної програми збільшено на 300,0 млн грн**, шляхом перерозподілу ви датків: зменшення за КПКВК 2751290 із збільшенням за КПКВК 2754060 на відповідну суму.

Кабінетом Міністрів України постановою від 20.12.2017 № 1102, яка набрала чинності з 07.02.2018, затверджено Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для функціонування Фонду енергоефективності. Так, відповідно до пункту 3 зазначеного Порядку бюджетні кошти спрямовуються на формування статутного капіталу державної установи „Фонд енергоефективності”.

Законом № 2246 „Про Державний бюджет України на 2018 рік” затверджено бюджетні призначення за КПКВК 2751290 за загальним фондом державного бюджету у сумі 1600,0 млн гривень.

Як вже зазначалось, розпорядженням № 777 **збільшено фінансування заходів Державної програми на 100,0 млн грн**, шляхом зменшення обсягу видатків за КПКВК 2751290 та збільшення на відповідну суму видатків за КПКВК 2754060.

---

³¹ Правова система ЄС, яка включає акти законодавства Європейського Союзу (але не обмежується ними), прийняті в рамках ЄС, Спільної зовнішньої політики та політики безпеки і Співпраці у сфері юстиції та внутрішніх справ (термін, визначений в Законі України від 18.03.2004 № 1629 „Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу”).

³² 22.07.2017 (газета Голос України).

Станом на 29.01.2019³³ Фондом діяльність, передбачена статутом, не провадилася.

Отже, для забезпечення фінансування заходів щодо ефективного використання паливно-енергетичних ресурсів Законом № 74 передбачено, починаючи з 2008 року, функціонування Державного фонду енергозбереження, проте такий фонд не створено. Водночас у 2017 році шляхом внесення змін до Закону № 74 створено Фонд енергоефективності. Таким чином, на сьогодні Законом № 74 передбачено створення двох фондів, які мають однаковий статус та функції, що зумовлює правову колізію. При цьому на функціонування Фонду в державному бюджеті в 2017 році передбачено 400,0 млн грн, у 2018 – 1 600,0 млн грн, проте у зв'язку із тим, що Фонд діяльність не розпочав, частину коштів перерозподілено для фінансування заходів, передбачених Державною програмою.

6. ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ, ВИЗНАЧЕНИХ ДЕРЖАВНОЮ ПРОГРАМОЮ, ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЇЇ ВИКОНАННЯ

Протягом останніх років однією із загальнодержавних проблем, які потребують нагального вирішення, є неспроможність населення без державної підтримки в повній мірі сплачувати за спожиті енергоресурси. Значною мірою це обумовлено незадовільним технічним станом переважної більшості будівель та енергетичних систем, що призводить до неефективного використання енергоресурсів.

Відповідно до Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020³⁴ року, сектор опалення житлових та громадських будівель має один з найбільших потенціалів покращення енергоефективності – щорічні економічні втрати від надмірного споживання енергії на опалення оцінюються в 3 млрд дол. США, або 3 відс. валового внутрішнього продукту (далі – ВВП). Щорічне споживання природного газу на опалення в Україні оцінюється у 18,6 млрд куб. метрів (річна оцінка споживання газу зроблена з урахуванням помірної температури в опалювальний сезон та помірного відновлення в промисловості).

При цьому найбільша частина енергії втрачається саме у будинках. Більшість наявного житлового фонду (85 відс.) в Україні побудована ще до набуття незалежності та не розрахована на економне споживання теплової енергії і потребує негайної термомодернізації. За оцінками експертів, питоме споживання тепла і гарячої води в Україні удвічі перевищує показники держав – членів ЄС з подібними кліматичними умовами.

Довідково. У зарубіжних країнах перевага надається принципу стимулювання споживачів до впровадження енергоефективних заходів, що передбачає залучення коштів

---

³³ Дата завершення контрольного заходу в Мінрегіоні.

³⁴ Розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р.

населення до модернізації власного житла за умови співфінансування з державного та/або місцевих бюджетів.

Так, у Німеччині з 1995 року введено державний стандарт з енергоспоживання, яким встановлено граничну межу енергоспоживання на рік, що сприяло будівництву (модернізації) більш енергоефективних проектів. У близько 70 відс. квартир у панельних будинках серійної забудови за період з 1991 по 2008 роки проведено санацію. Загальні витрати на модернізацію становили 6,2 млн євро, витрати на модернізацію однієї квартири – близько 23 тис. євро. Фінансування робіт здійснювалося із залученням коштів власників, для цього власнику надавався кредит на 25 років під 3 відс. річних.

Вирішення цієї проблеми віднесено до завдань Державної програми, на що в державному бюджеті передбачались відповідні бюджетні призначення за різними бюджетними програмами, відповідальним виконавцем яких було Держенергоефективності.

При запровадженні у 2010 році метою Державної програми визначено зниження до 2015 року рівня енергоемності ВВП на 20 відс. порівняно з 2008 роком (щороку на 3,3 відсотка). Також передбачалося здійснити оптимізацію структури енергетичного балансу держави, де частку енергоносіїв, отриманих з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива, збільшити до 10 відсотків.

Оскільки визначені цілі до 2015 року не досягнуто, термін дії Державної програми продовжено. При цьому встановлені Державною програмою показники енергоемності ВВП з 2010 року не переглядалися, а заплановані заходи значно звужено.

Так, додатком 2 до постанови № 243 для виконання Державної програми протягом 2010–2020 років визначено **три завдання та 41 захід**. При цьому на 2016–2018 роки заплановано тільки **три заходи** в межах лише одного завдання **щодо зменшення обсягу технологічних витрат і невиробничих втрат енергоресурсів у результаті модернізації обладнання, впровадження сучасних енергоефективних технологій, удосконалення системи державного управління та популяризації енергоефективності**, виконання яких передбачено за КПКВК 2754060. Фінансування зазначеної бюджетної програми здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

Таким чином, **станом на 01.03.2019 Державна програма не містить конкретних кількісних показників**, таких як кількість промислових об'єктів та житлових будинків, які потребують проведення заходів з **енергозбереження**, кількість та енергетичні потужності промислового та комунального обладнання, яке потребує підвищення енергоефективності, обсяги такого підвищення, у тому числі в розрізі регіонів. **Державна програма також не містить критеріїв для розрахунку необхідних для цього коштів**, не визначає конкретних періодів та заходів щодо контролю за ефективністю використання виділених бюджетних коштів тощо.

Необхідно зазначити, що **Держенергоефективності самостійно аналіз досягнення основного показника енергоемності ВВП не здійснюється**. Для формування звітності, що на виконання постанови № 243 подається Кабінетові Міністрів України і Міністерству економічного розвитку і торгівлі

України, Держенергоефективності використовує показник, розрахований Міжнародним енергетичним агенством (далі – МЕА).

Відповідний показник, визначений Держстатом, Держенергоефективності не використовується.

Встановлено, що звіти за 2017 і 2018 роки не містять оцінки стану досягнення цільових показників в частині зниження енергоємності ВВП. У звітах Держенергоефективності при оцінці виконання завдань та заходів Державної програми аналізується лише кількість домогосподарств, які скористалися механізмом відшкодування частини суми кредиту.

Як приклад, у звіті за 2018 рік Держенергоефективності зазначено, що відповідно до опублікованих МЕА показників енергоємності ВВП в Україні у 2010–2016 роках спостерігалася тенденція до їх зменшення. Загалом за шість років реалізації Державної програми показник зниження рівня енергоємності ВВП порівняно з 2008 роком виконано на **73,5 відс.**, відбулося скорочення енергоємності ВВП з 0,34 до 0,29 т н.е./1000 дол. США (тонн нафтового еквівалента на 1000 доларів США (за паритетом купівельної спроможності)).

Довідково. При запланованому показникові зменшення рівня енергоємності ВВП – 0,068 т н.е./1000 дол. США (0,34 x 20 відс.) досягнуто рівня 0,05 т н.е./1000 дол. США (73,5 відсотка).

Разом з тим Держенергоефективності зазначає, що після 2016 року МЕА на своєму сайті не публікує показники енергоємності ВВП, що унеможлиблює подальший аналіз динаміки змін.

Отже, Держенергоефективності у 2017–2018 роках аналіз стану досягнення цільових показників протягом 2016–2018 років, визначених Державною програмою (показники енергоємності ВВП), не здійснювало. Відповідно, визначення потреби в коштах державного бюджету для реалізації Державної програми в цей період здійснювалося не на підставі аналізу ступеня досягнення зниження енергоємності ВВП, а з урахуванням фактичних видатків бюджетних коштів на вказані цілі за попередній рік. Зазначене фактично унеможлиблює оцінку результативності заходів з виконання Державної програми у 2016–2018 роках та створює передумови для неефективного використання бюджетних коштів.

Слід зазначити, що у Державній програмі для виконання завдань та заходів передбачено досягнення лише кількісних показників щодо отриманих домогосподарствами кредитів у межах визначених заходів. Результативних показників, які б характеризували якісні зміни соціально-економічного стану населення, не визначено (зокрема, таких як кількість домогосподарств в цілому, що потребують здійснення заходів з енергозбереження та енергоефективності, зміна обсягів витрат на енергоспоживання та комунальні послуги в результаті вжиття заходів за Державною програмою тощо).

Державною програмою також не передбачено заходів, спрямованих на підвищення рівня енергоефективності вітчизняної промисловості, а саме не визначено завдань та механізмів стимулювання промислових підприємств до зменшення енергоємності виробництва, зниження показника енергетичної

складової у собівартості виробленої продукції, що впливає на конкурентоздатність вітчизняної продукції.

Як наслідок, оцінка впливу Державної програми на соціально-економічну ситуацію в Україні здійснювалася Держенергоефективності на власний розсуд, на основі опитувань домогосподарств та ОСББ/ЖКГ, які вже скористалися відповідними кредитами. При цьому офіційні дані Держстату не використовувались.

Таким чином, об'єктивна оцінка впливу виділених державою коштів на соціально-економічний розвиток України Мінрегіоном та Держенергоефективності фактично не здійснювалася.

ВИСНОВКИ

1. Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України як головним розпорядником бюджетних коштів, спрямованих на виконання Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2020 роки (далі – Державна програма), та Державним агентством з енергоефективності та енергозбереження України як відповідальним виконавцем вживались відповідні заходи з реалізації Державної програми.

Загалом протягом 2010–2016 років визначений Державною програмою показник зниження рівня енергоємності валового внутрішнього продукту на 20 відс. порівняно з 2008 роком виконано на 73,5 відс.: відбулося скорочення енергоємності ВВП з 0,34 до 0,29 тонни нафтового еквіваленту на 1000 дол. США (за паритетом купівельної спроможності).

Водночас після 2015 року, незважаючи на зміни соціально-економічних показників, мета, завдання та ключові показники Державної програми не уточнювались та не переглядались. Зміни вносились лише в частині продовження терміну дії, звуження заходів та перекладання видатків на державний бюджет. Проблеми енергоефективності промислового виробництва взагалі не враховувались.

У 2016–2018 роках реалізовано заходи у межах лише одного завдання з трьох, визначених Державною програмою, а саме зменшення обсягу технологічних витрат і невиробничих витрат енергоресурсів у результаті модернізації обладнання, впровадження сучасних енергоефективних технологій, удосконалення системи державного управління та популяризації енергоефективності, виконання яких передбачено за бюджетною програмою КПКВК 2754060 „Реалізація Державної цільової економічної програми енергоефективності”(далі – КПКВК 2754060). Отже, виконання визначених цільових показників Державної програми досягнуто лише частково.

Учасниками Державної програми за цей період стали 239 999 позичальників, серед яких майже 86 відс. населення (фізичні особи).

Загалом на виконання Державної програми протягом 2016–2018 років використано з державного бюджету **2 097** млн грн запланованого обсягу видатків.

2. Нормативно-правова база, яка регулює реалізацію Державної програми, є застарілою. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів щодо ефективного використання енергетичних ресурсів та енергозбереження, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2011 № 1056 (далі – Порядок № 1056), потребує перегляду та вдосконалення, зокрема, щодо формування зведених реєстрів позичальників в електронному вигляді та фіксування дати отримання уповноваженим банком підтвердних документів. Незазначення такої дати дає можливість банкам на власний розсуд визначати термін включення позичальника до зведеного реєстру, що може призводити до додаткового фінансового навантаження на позичальників – сплати відсотків за користування кредитними коштами, та впливатиме на зменшення частки державної підтримки.

Положення статті 9 Закону України від 01.07.1994 № 74 „Про енергозбереження” (далі – Закон № 74) не відповідають Закону України від 17.03.2011 № 3166 „Про центральні органи виконавчої влади”, що потребує правового врегулювання шляхом визначення переліку центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізацію державної політики у сфері енергозбереження.

Крім того, з прийняттям Закону України від 08.06.2017 № 2095 „Про Фонд енергоефективності” до Закону № 74 не внесено зміни в частині виключення положень про Державний фонд енергозбереження. Як наслідок, створено два фонди, подібні за статусом та функціями.

3. Мінрегіоном та Міністерством фінансів України не забезпечено належного планування видатків на реалізацію заходів Державної програми, що вплинуло на виконання завдань у 2016–2018 роках.

Бюджетні запити на 2016 та 2017 роки розроблялися та направлялися до Мінфіну для формування проектів державного бюджету без видання актів Кабінету Міністрів України про продовження строку виконання Державної програми.

Паспорти бюджетної програми за КПКВК 2754060 на 2016, 2017 та 2018 роки затверджені з недотриманням термінів, визначених статтею 20 Бюджетного кодексу України, що згідно зі статтею 116 цього Кодексу є порушенням бюджетного законодавства.

Внаслідок ухвалення неефективних управлінських рішень у цьому періоді залишились невикористаними майже **97** млн грн загального фонду державного бюджету, з них близько 85 відс. у 2018 році, що є неефективним управлінням бюджетними коштами.

4. Мінрегіоном не забезпечено належного управління бюджетними коштами у межах встановлених бюджетних повноважень, а також

організації та координації роботи Держенергоефективності та Фонду енергоефективності (далі – Фонд).

Необґрунтоване планування обсягів та напрямів видатків за бюджетними програмами КПКВК 2751290 „Функціонування Фонду енергоефективності” (далі – КПКВК 2751290) та КПКВК 2754060 призвело до їх перерозподілу у межах загального обсягу бюджетних призначень Мінрегіону протягом 2017–2018 років.

Із передбачених на функціонування Фонду бюджетних призначень за бюджетною програмою за КПКВК 2751290 у загальному обсязі **2 млрд грн**, частину (400,0 млн грн) перерозподілено для фінансування заходів Державної програми протягом 2017–2018 років за бюджетною програмою за КПКВК 2754060. **У 2018 році 1,5 млрд грн державного бюджету спрямовано на формування статутного капіталу державної установи „Фонд енергоефективності” з метою забезпечення його функціонування.** Разом з тим зазначені кошти на здійснення статутної діяльності не використовувались.

5. У 2016–2018 роках Держенергоефективності укладено договори про взаємодію з чотирма державними банками, уповноваженими здійснювати перерахування бюджетних коштів, що підлягають відшкодуванню позичальникам на відповідні рахунки для погашення частини суми кредиту. Водночас механізму розподілу коштів між такими банками не визначено. Як наслідок, більшість коштів державного бюджету (понад 63 відс.) розподілено за договорами про взаємодію, укладеними лише з одним банком (ПАТ „Ощадбанк”).

Крім того, Порядком № 1056 обмежено участь у Державній програмі інших банків, крім державних або банків, у статутному капіталі яких 75 і більше відсотків акцій належить державі. Зазначене не сприяє доброзичливій конкуренції та впливає на розмір ефективної кредитної ставки за кредитними договорами.

6. Мінрегіоном та Держенергоефективності не забезпечено належного контролю за дотриманням вимог Порядку № 1056 та договорів про взаємодію як уповноваженими банками, так і їх структурними підрозділами, зокрема:

– ПАТ АБ „Укргазбанк” і ПАТ „Ощадбанк” окремі зведені реєстри позичальників сформовано та надіслано до Держенергоефективності з недотриманням встановленого терміну (щомісяця після 15 числа місяця, що настає за звітним);

– Держенергоефективності здійснено перерахування бюджетних коштів на рахунки уповноважених банків для відшкодування частини суми кредиту після **25 числа наступного за звітним періоду;**

– в усіх зведених реєстрах, що надійшли протягом 2016 року від ПАТ АБ „Укргазбанк”, позичальників розміщено за алфавітом, а не за датою подання копій документів, як це передбачено пунктом 3.1 договору про взаємодію, укладеного з Держенергоефективності, що змінює черговість внесення позичальника до зведеного реєстру.

Крім того, Держенергоефективності належно не аналізувались документи від уповноважених банків, що підтверджують факт впровадження енергоефективного обладнання та/або матеріалів, з метою встановлення їх наявності та цільового використання кредитних коштів.

Рахунковою палатою за результатами аналізу лише 0,01 відс. справ позичальників встановлено відсутність підтвердних документів за кредитним договором, укладеним між ОСББ „Лелека 8” та ПАТ КБ „Приватбанк” від 23.04.2018 № 40352767-ТК-1, необхідних для включення ОСББ до зведеного реєстру позичальників та отримання відшкодування частини суми кредиту, що призвело до виникнення ризиків непродуктивного використання коштів державного бюджету та безпідставного відшкодування позичальникові частини суми кредиту в обсязі 163,4 тис. гривень.

7. Держенергоефективності не забезпечено в повному обсязі виконання рекомендацій (пропозицій) Рахункової палати, наданих за результатами проведеного в 2016 році аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених на здійснення заходів у сфері енергоефективності та енергозбереження. Зокрема, не запроваджено надання уповноваженими банками до Держенергоефективності зведених реєстрів позичальників в електронному вигляді.

ПРОПОЗИЦІЇ

1. Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на виконання Державної цільової економічної програми енергоефективності і розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлювальних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010–2020 роки поінформувати Верховну Раду України.

2. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінетові Міністрів України і рекомендувати доручити Мінрегіону разом з Держенергоефективності та іншими заінтересованими органами державної влади:

– вжити заходів щодо запобігання дублюванню Держенергоефективності і Фондом функцій стимулювання фізичних та юридичних осіб до здійснення заходів з енергозбереження та підвищення енергоефективності в Україні, що спричиняє додаткове фінансове навантаження на державний бюджет;

– забезпечити належне управління бюджетними коштами в частині організації та координації роботи Держенергоефективності та Фонду;

– ініціювати розроблення проекту закону України про внесення змін до Закону України від 01.07.1994 № 74 „Про енергозбереження” з метою приведення у відповідність до Закону України від 17.03.2011 № 3166 „Про центральні органи виконавчої влади” в частині визначення переліку центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та

реалізують державну політику у сфері енергозбереження, та визначитись щодо доцільності функціонування Державного фонду енергозбереження;

– розробити проект постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Державної програми в частині уточнення мети, завдань та заходів з урахуванням спрямування коштів державного бюджету, досягнутих результатів та інших джерел фінансування цих заходів і подати на затвердження до Кабінету Міністрів України.

3. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Міністерству регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України і рекомендувати:

– розглянути ці документи на колегії Міністерства та вжити заходів щодо усунення виявлених порушень і недоліків при виконанні бюджетної програми за КПКВК 2754060;

– розробити і подати на розгляд Кабінетові Міністрів України проект постанови Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення заходів щодо ефективного використання енергетичних ресурсів та енергозбереження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17.10.2011 № 1056 „Деякі питання використання коштів у сфері енергоефективності та енергозбереження”, якими передбачити:

запровадження уповноваженими банками електронної черги позичальників, які надали всі необхідні підтвердні документи, що гарантуватиме їх невідкладне включення до зведених реєстрів,

фіксування дати отримання уповноваженими банками підтвердних документів, поданих позичальниками,

надання уповноваженими банками до Держенергоефективності зведених реєстрів позичальників в електронному вигляді,

розширення переліку уповноважених банків – учасників Державної програми;

– забезпечити контроль за використанням коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення завдань і заходів з реалізації Державної програми;

– здійснити перевірку документів, що підтверджують факт впровадження енергоефективного обладнання та/або матеріалів, придбаних ОСББ „Лелека 8” за кредитним договором, укладеним з ПАТ КБ „Приватбанк” від 23.04.2018 № 40352767-ТК-1, з метою визначення правомірності включення ОСББ до зведеного реєстру позичальників для відшкодування частини суми кредиту. Про результати перевірки та вжиті заходи поінформувати Рахункову палату протягом одного місяця;

– вжити заходів для припинення практики несвоєчасного затвердження паспорта бюджетної програми за КПКВК 2754060.

4. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Державному агентству з енергоефективності та енергозбереження України і рекомендувати:

– вжити заходів щодо запровадження механізму розподілу коштів між уповноваженими банками – учасниками Державної програми;

– встановити вимоги до оформлення підтвердних документів, що надаються позичальниками до уповноважених банків, і забезпечити дієвий контроль за їх дотриманням;

– забезпечити обґрунтованість розрахунків, у тому числі на основі даних Державної служби статистики України, при плануванні обсягів видатків для реалізації завдань та заходів, визначених Державною програмою;

– здійснювати постійний контроль за використанням коштів, передбачених у державному бюджеті на реалізацію заходів Державної програми.

Член Рахункової палати

Ц. Г. Огонь

**Обсяги затверджених бюджетних призначень та касові видатки за КПКВК 2754060
за напрямками використання коштів у 2016–2018 роках**

тис. грн

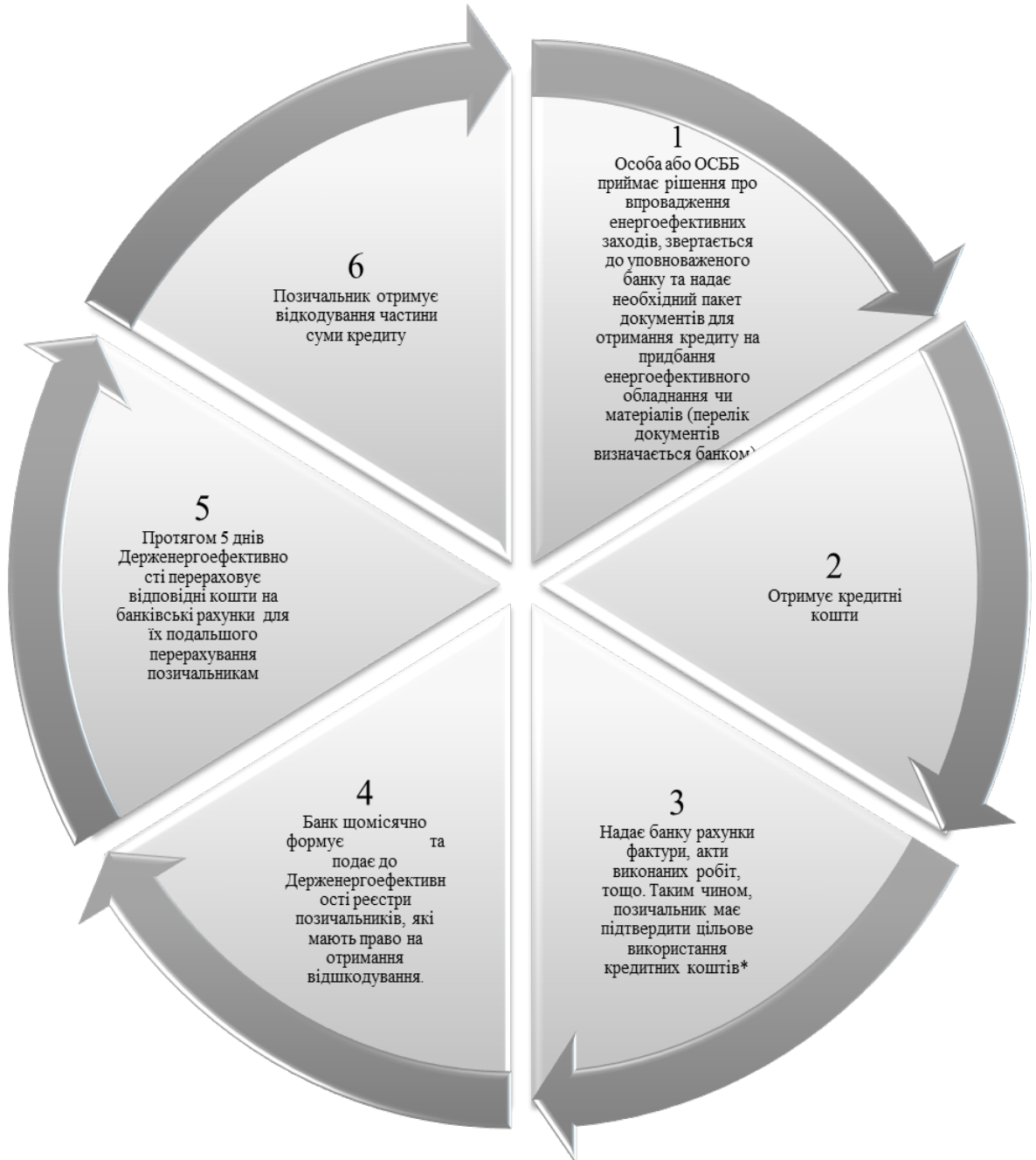
Напрями використання бюджетних коштів	Затверджено (із змінами)			Касові видатки			Відхилення (+/-)		
	загальний фонд	спеціальний фонд	разом	загальний фонд	спеціальний фонд	разом	загальний фонд	спеціальний фонд	разом
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2016 рік									
Всього	700 000,0	193 845,4	893 845,4	699 159,5	161 491,7	860 651,2	-840,5	-32 353,7	- 33 194,2
1. Стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредиту, залученого на придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (крім природного газу та електроенергії)	32 096,2	24 773,6	56 869,8	32 096,2	21 348,5	53 444,7	0,0	-3 425,1	- 3 425,1
2. Стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів	656 683,0	128 096,5	784 779,5	655 842,5	128 025,1	783 867,6	-840,5	-71,4	- 911,9
3. Стимулювання ОСББ/ЖБК до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів	11 220,8	40 975,3	52 196,1	11 220,8	12 118,1	23 338,9	0,0	-28 857,2	-28 857,2
2017 рік									
Всього	800 000,0	32 436,1	832 436,1	786 020,7	32 436,1	818 456,8	-13 979,3	0,0	-13 979,3
1. Стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредиту, залученого на придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (крім природного газу та електроенергії)	27 784,0	-	27 784,0	24 237,6	-	24 237,6	-3 546,4	-	-3 546,4

Продовження додатка 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2. Стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів	731 202,0	–	731 202,0	721 066,4	–	721 066,4	–10 135,6	–	–10 135,6
3. Стимулювання ОСББ/ЖБК до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів	41 014,0	32 436,1	73 450,1	40 716,7	32 436,1	73 152,8	–297,3	0,0	–297,3
2018 рік									
Всього	500 000,0	–	500 000,0	417 846,8	–	417 846,8	–82 153,2	–	–82 153,2
1. Стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредиту, залученого на придбання котлів з використанням будь-яких видів палива та енергії (крім природного газу та електроенергії)	7 721,2	–	7 721,2	7 334,8	–	7 334,8	–386,4	–	–386,4
2. Стимулювання населення до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів	202 198,8	–	202 198,8	201 136,8	–	201 136,8	–1 062,0	–	–1 062,0
3. Стимулювання ОСББ/ЖБК до впровадження енергоефективних заходів шляхом відшкодування частини суми кредитів, залучених на придбання енергоефективного обладнання та/або матеріалів	290 080,0	–	290 080,0	209 375,2	–	209 375,2	–80 704,8	–	–80 704,8

Основні етапи механізму надання відшкодування частини суми кредиту

Якщо позичальник – субсидіант, то обов’язковим є подання копій документів (повідомлень або довідок тощо), що підтверджують призначення фізичній особі субсидії для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг.